

Ålands hälso- & sjukvård

Riktlinjer för utdelning av hemvårdsmaterial

Framtagen av Laila Aaltonen och Annelie Karlsson

Godkänd av chefläkare Olli-Pekka Lehtonen

Ledningsgruppen 81 §/6.3.2018

Reviderad 28.3.2019

INNEHÅLL

1. ALLMÄNNA RIKTLINJER	3
2. DIABETESMATERIAL.....	3
2.1 Teststickor för blodsocker.....	3
2.2 Teststickor för blodketoner.....	4
2.3 Insulinsprutor och nålar till insulinpenna.....	4
2.4 Insulinpennor	4
2.5 Lancetter	4
2.6 Insulinpumpstillbehör	4
2.7 Glukossensorer.....	4
2.8 Blodsockermätare	5
2.9 Väskor och andra tillbehör	5
3. INKONTINENSMATERIAL	5
3.1 Blöjor till vuxna.....	5
3.2 Blöjor till barn (Läkarintyg krävs)	5
3.3 Urinkatetrar.....	6
3.4 Kateterpåsar	6
3.5 Katetertillbehör	6
3.6 Uridomer	6
3.7 Analtamponger.....	6
3.8 Irrigationstillbehör	6
4. STOMIMATERIAL (TARM OCH URO).....	6
4.1 Tarmstomi	7
4.2 Urostomi.....	7
4.3 Stomitillbehör.....	7
5. GASTROSTOMI/SONDNÄRINGSTILLBEHÖR.....	7
6. ANDNINGSRELATERAT MATERIAL/TILLBEHÖR.....	7
6.1 Trakeostomi.....	7
6.2 Material för syrgasbehandling i hemmet.....	7
7. SÅRVÅRDSMATERIAL	8
8. MATERIAL VID IMMUNGLOBULINBEHANDLING	8
9. VÅRDARTIKLAR FÖR INJEKTIONER.....	8
10. ANTIKOAGULATION	8
11. FÖRSÄLJNINGSVAROR	8
12. VÅRDMATERIAL SOM INTE DELAS UT:	8
13. RISKAVFALL.....	9

1. ALLMÄNNA RIKTLINJER

Enligt landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård ska ÅHS samarbeta med socialvården i sin verksamhet på ett sådant sätt att uppgifterna kan skötas på ett behörigt sätt och så som patientens behov av social-, hälso- och sjukvårdstjänster förutsätter (19 § Samarbetet med socialvården).

Ålands hälso- och sjukvård ska ordna hemsjukvård för invånarna i landskapet. Hemsjukvården genomförs enligt vård- och serviceplanen eller är sådan tillfällig hälso- och sjukvårdsservice som tillhandahålls på ett multiprofessionellt sätt i patientens hem eller liknande. De förbrukningsartiklar som används i hemsjukvården i enlighet med vårdplanen ingår i vården. Ålands hälso- och sjukvård kan ordna hemservice. (38 §)

Syftet med att dela ut material är att förbättra klientens förutsättningar för egenvård och en möjlighet att bo i hemmet/ hemliknande miljö. Målet är även att främja behandlingen/vården av **en långvarig sjukdom**. Material delas endast ut **på medicinska indikationer** för **högst 2 månaders förbrukning per gång**.

Materialet delas ut utgående från gällande upphandling. Om inte efterfrågad produkt finns erbjuds motsvarande produkt. Mediciner och andra jämställda preparat delas inte ut.

Vissa specialbeställda material såsom insulinpumps- och stomimaterial finns endast vid materialutdelningen i Mariehamn.

ÅHS debiterar en självriskavgift för hemvårdsmaterial enligt ÅHS-avgiftsstadgan. I de fall där kostnaden på det uthämtade materialet uppskattas bli mindre än självriskavgiften hänvisas patienten till att köpa materialet från apotek eller dagligvaruhandeln.

2. DIABETESMATERIAL

2.1 Teststickor för blodsocker

Typ av patient		Behov av teststickor enl. Käypä hoito (gängse praxis i Finland)	ÅHS rekommendation
Typ 1 och typ 2 med flerdosbehandling		56 st/vecka	200 st/månad ca 8 mätningar/dag
Typ 2 med basinsulin och/eller tablettbehandling		21 st/vecka	100 st/månad ca 3 mätningar/dag
Typ 2 diabetes med behandling som inte förorsakar hypoglykemirisk		0–10 st/vecka	50 st/månad 0–10 mätningar/vecka
Kostbehandling			200 st /år
Situationer med behov av tätare glukosmätningar	Resor, infektioner, ökad fysisk aktivitet, ändrade arbetstider/skiftarbete, alkoholintag, framförande av motorfordon	28 st/vecka	28 st /vecka
Graviditetsdiabetes			2–8 mätningar/dag
Efter förlossningen			Pat får köpa från ÅHS

Vid nyupptäckt diabetes, speciellt hos små barn kan behovet av teststickor vara betydligt högre, upptill 12–14 mätningar/dygn

2.2 Teststickor för blodketoner

Efter behov

2.3 Insulinsprutor och nålar till insulinpenna

Rekommenderas att byta nål vid varje stick

2.4 Insulinpennor

En penna per insulinsort delas ut gratis.

Normal livslängd för en insulinpenna är 3–5 år. Bör bytas senast efter 5 år.

Om pennan går sönder efter orimligt kort tid och/eller verkar ha tillverkningsfel kontaktas leverantören. Finns dock ingen garantitid på insulinpennorna.

En insulinpenna som gått sönder i normal användning byts ut mot en ny.

Om insulinpennan försvinner eller går sönder p.g.a. ovarsamhet, skaffar patienten själv en ny penna. Ifall patienten önskar ha en extra penna får man i så fall köpa en från ÅHS.

Rekommenderas att patienten skaffar ett recept på förfyllda insulinsprutor att ta med på resor som reserv.

Undvik att ge ut engångssprutor med tanke på att det förekommer missbruk

2.5 Lancetter

Rekommenderas att byta lancett alla dagar eller max 5–6 stick per lancett

2.6 Insulinpumpstillbehör

Infusionsset (nål + slang) byte var 3:e dag

Insulinbehållare enl. insulinmängd dock minst byte var 3:e dag

Batterier

Hudförberedande servett

Film för att fixera infusionskanyl ges inte ut, hänvisas till Apoteket.

Omnipod insulinpump – förbrukning enligt insulinmängd, dock byte minst var 3:e dag.

2.7 Glukossensorer

Medtronic Enlite sensor

får fästas med Tegaderm/likande film, hänvisas till att köpa på apotek

0-5 år -> 6 ask/6 månader (får använda 100 % av året)

5-7 år - > 4 1/2 ask/6 månader (får använda 75 % av året)

från 7 år - > 3 askar/6månader (får använda 50% av året)

Vuxna hämtar MedtronicEnlite Sensorer från diabetesmottagningen

Freestyle Libre

En sensor håller 2 veckor

Libre sensorn får fixeras med Coban linda, man klipper ett litet hål för "sensorögat".

Coban får köpas från apoteket. Vissa tejsorter är inte godkända att använda, dela ej ut tejp för detta ändamål.

Om Libre sensorn ej hålls på plats 2 veckor som leverantören lovat skall patienten själv kontakta Abbot Support 0800-55 55 00. ÅHS skall således inte dela ut mera än 1 sensor/ 2 veckor.

Libre användare behöver endast mäta blodglukos 1.a dagen man satt sensorn ca 3–4 mätningar samt vid oklara värden.

För att kontrollmäta blodsockret kan Libre användarna använda Freestyle Precision mätare eller fortsätta att använda Contour XT

Dexcom

Delas endast ut från diabetesmottagningen till ex gravida typ 1, typ 1 med komplikationer

2.8 Blodsockermätare

Fås kostnadsfritt utgående från upphandlingen

2.9 Väskor och andra tillbehör

Patienterna hänvisas att köpa själv på nätet från respektive leverantörex. väskor till insulinpump, kylförpackningar

3. INKONTINENSMATERIAL

3.1 Blöjor till vuxna

För att få blöjor krävs att läkare/vårdpersonal gör en bedömning av svårighetsgraden till inkontinens samt eventuella möjligheter till behandling utreds.

Om inkontinenshjälpmedel behövs skrivs det in i journalen under Intyg – detta kan även göras av vårdpersonal

Blöjor ges endast för medelsvår (ofta förekommande urinläckage) eller svår inkontinens (urinläckage även vid vila).

Blöjorna som delas ut är utgående från gällande upphandling.

Inkontinensskydd (ex.Tena Lady normal/super o for Men)	max 3–5/dygn
Formad större blöja (ex.Tena Comfort serien)	max 3–5/dygn
Byxblöja	max 3–5 /dygn
Tejpböja	max 3–5 /dygn
Bältesblöja	max 3–5 /dygn
Inläggsblöja	max 3–5 /dygn

Om man behöver använda olika modeller är det sammanlagt 5 st/dygn som man kan få. Inläggsblöjan räknas inte med in i max antal/dygn

Vi hög blöjförbrukning kan man tänka på att patienten kanske använder fel blöja. I de fall förbrukningen kontinuerligt överstiger de givna riktlinjerna betalar patienten den överstigande delen.

3.2 Blöjor till barn (Läkarintyg krävs)

Följande kriterier gäller för att få blöjor:

- Barn som fyllt 3 år och har någon fysiologisk/psykologisk funktionsnedsättning

- Barn som fyllt 6 år och har sängvätning
- Tejplöja max 5 /dygn
- Byxblöja max 5 /dygn

3.3 Urinkatetrar

Engångs tappningskateter för vuxna	1–6 st/dygn
Expanderande kateter	endast med ordination av urolog
Tieman kateter	endast med ordination av urolog

3.4 Kateterpåsar

Tömbara påsar	1–2 st/vecka
Icke tömbara	1 st/dygn

3.5 Katetertillbehör

Påshållare för ben, tål flera tvättar	enligt behov
Fixeringsband – kardborre	enligt behov
Hållare till säng	enligt behov
Kateterpropp	enligt behov
Kateterventil	enligt behov
Kateterklämma	enligt behov

3.6 Uridomer

Uridom	1–2 st/dygn
--------	-------------

3.7 Analtamponger

Analtampong	1 st/dygn, ordination av läkare krävs
-------------	---------------------------------------

3.8 Irrigationstillbehör

Irrigationstillbehör – enligt produktspecifika rekommendationer gällande bytesfrekvens

- Rektalrör
- Lavemangpåsar

4. STOMIMATERIAL (TARM OCH URO)

Vid val av stomimaterial bör man i första hand välja material som finns upphandlat men ändå uppmärksamma klientens individuella behov och beakta problemsituationer

4.1 Tarmstomi

Stomiplatta	1–3 st/vecka
Icke tömbar påse	1–3 st/dygn
Tömbar påse	1 st/dygn

4.2 Urostomi

Stomipåse	1 st /dygn
Stomiplattor	2–3 st/vecka
Kateterpåse för natten	– tömbar 1–2 st/vecka eller icke tömbar 1 st /dygn

4.3 Stomitillbehör

Material utgående från gällande upphandling:

Pasta av olika sorter	enligt behov
Ströpulver	enligt behov
Bälten	enligt behov
Lukthämmare	enligt behov
Förtjockningsmedel (vid ileostomi)	enligt behov

5. GASTROSTOMI/SONDNÄRINGSTILLBEHÖR

Gastrostomi-knapp	byts var 3:e månad
Sondnäringssaggregat	1 st/dag
Vattenbehållare	enligt behov
Sprutor	enligt behov

6. ANDNINGSRELATERAT MATERIAL/TILLBEHÖR

6.1 Trakeostomi

Tillbehör	enligt ordination
Sugkateter	enligt behov

6.2 Material för syrgasbehandling i hemmet

Syreslang	enligt behov
Syremustasch/grimma	enligt behov

Syreanrikare samt tillhörande material fås från lungmottagningen

7. SÅRVÅRDSMATERIAL

Material ges ut vid långvarigt behov/svårläkta sår - längre än sex veckor. För att dela ut material krävs sårvårdsordination från den enhet som är ansvarig för sårvården (ex. HC, kirurgmottagning, hudmottagning)

För vård av tillfälliga postoperativa sår delas **inte** material ut. Patienten hänvisas till apoteket.

Läkemedel/apoteksvaror(ex. NaCl, Aqua, salvor, krämer, Septidin, Prontosan) delas inte ut.

8. MATERIAL VID IMMUNGLOBULINBEHANDLING

Klientspecifikt enligt ordination från behandlande enhet. Om motsvarande produkter finns som lagervara används sådana i första hand

9. VÅRDARTIKLAR FÖR INJEKTIONER

Nålar och sprutor delas endast ut enligt läkarordinerad behandling

10. ANTIKOAGULATION

Coaguchekstickor ges ut från antikoagulansmottagningen.

11. FÖRSÄLJNINGSVAROR

ÅHS kan sälja hjälpmedel och annat material till enskilda patienter och till de aktörer inom den offentliga sektorn på Åland som tecknat anslutningsavtal med ÅHS om deltagande i upphandling. Enskilda patienter faktureras en hanteringskostnad på 20 % på inköpspriset och aktörer inom den offentliga sektorn faktureras en hanteringskostnad på 12 % på inköpspriset. Därtill kommer ett tillägg om 10 € exkl. moms för frakten när ÅHS sköter frakten till den egna mottagningspunkten eller mottagningspunkt i nära anslutning till den egna verksamheten. Hemsjukvårdens patienter betalar ej fraktagift för de varor som hämtas ut från mottagningarna. Ett administrativt påslag vid försäljning till landskapets olika myndigheter tas inte ut.

- Bäddskydd (pappersbäddskydd med absorptionsförmåga ex. Attends 170 x 80 cm)
- Tygslutlakan
- Madrassskydd i tyg
- Sidenlakan
- Kompressionsstrumpor
- Insulinpenna
- Blöjor vid överkonsumtion

12. VÅRDMATERIAL SOM INTE DELAS UT:

Produkter som hör till normal hygien och grundvård:

- Rondskålar
- Tvättvantar
- Näsdukar
- Skyddshandskar
- Sterila kompresser

- Handdesinfektionsmedel
- Huddesinfektionsmedel/servetter
- Tvättkräm
- Bälte och fodral för insulinpump
- NaCl och Aqua
- Övriga läkemedelslösningar
- Stickbäcken eller urinflaskor

13. RISKAVFALL

Vid hantering av riskavfall som nålar, kanyler och annat skärande kan man använda:

- Nålavbitare – delas ut enligt behov
- Riskavfallsburkar – delas ut enligt behov

Informera klienterna att följa hemkommunens instruktioner gällande hantering av riskavfallsburkar.